
Farvel til en Ven

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Farvel til en Ven

4

Farvel til en Ven

Farvel til en Ven

Farvel til en Ven

Af Sognepræst Kaj Munk

Jyllandsposten, d.23.5.1937[1]

Genoptrykt i "Himmel og Jord" Pag. 140-144[2]

Som saa ofte før, naar jeg har arbejdet ved min Skrivepult, sidder en af mine allerbedste Venner henne i Hjørnet bag mig og inspirerer mig ved bare at være til Stede. Nu vil jeg skrive denne Artikel færdig, og saa vil jeg gaa hen og snakke lidt med ham. Og derefter vil jeg tage min Bøsse og gaa med ham ned i Haven eller hen i Plantagen og skyde ham.

Ogsaa den Slags Vennetjenester kan dette underlige Liv en skønne Dag gaa hen og forlange af os.

Men inden det sker, dette uafvendelige, skal den lange, lange Række af gode og festlige Øjeblikke, som vi to har delt sammen, endnu en Gang passere Revy i mit Sind. Kære lille røde Gravmand, kun 7 Aar gammel naar du at blive, men et Livs fulde Dagværk ligger bag dig; alt, hvad man med Billighed kan forlange af en lille tapper Krieger og trofast Vagtmand, har du ydet, og ogsaa saa langt, langt mer. Og alligevel - alligevel stemmer det mig for Brystet ved at tænke paa, at aldrig mere skal vi to sammen rejse en Ræv, aldrig mer skal jeg høre dine 3-4 korte Glaf efter Agerhønen, aldrig mere skal din muntre Hale slaa Tappenstreg paa Radiatoren, naar vi henne ved Bordet nævner dit Navn, aldrig mere skal du hoppe op ad mig og bide i mine Fingre, naar jeg kommer hjem fra en Rejse, eller blot naar jeg tager Gummistøvlerne paa, aldrig mere skal dine trofaste Stenkulsøjne kikke forstaaende ind i mine, aldrig mere skal du raabe Gevalt ved en mistænkelig Lyd om Natten, aldrig mere have smyget dig ind og sidde i Bilen, naar du har set, jeg trækker i Tøjet - aa, dette aldrig mere, jeg hader Døden, hvad enten det saa gælder Mennesker eller Dyr, hader den med hele en Jægers logik foragtende Urinstinkt.

Fattigt vil der blive mig til Efteraaret i mine Plantager og Heder, naar jeg maa gaa der alene. Du kendte dem bedre end jeg. Du vidste paa Pletten, hvor Hr. Langøre plejede at blunde; op maatte han; korte var dine Ben, men Iveren desto større. Længe formaaede du ikke at følge, og dog er der skudt baade Raa og Buk for dig. Det eneste Raadyr, jeg i mine Dage har fældet, drev du ud af en lille Plantage til mig - du husker nok den dejlige Efteraarsdag, friskbriset, spindelvævsflagrende, man kunde næsten tro, det var Sommer endnu, hvis ikke Luften havde været saa køligklar. Aa, Gravmand, hvad stiger der ikke for en broget Billedverden op for mig nu! Der staar din lille sirlige velholdte Person skælvende af Kulde og Spænding med vaade Bagpoter i Baadens Bundvand og Forpoterne op paa Rælingen; saa begynder du at klynke, det er Skalleslugeren der, den maa være indenfor Skudvidde nu, synes du; men det er jo slet ikke den, jeg er ude efter. Bang, der kom Anden, plask, der faldt den, og med et Skrig af Jubel og Hede er du ude i Oktobers iskolde Vand, haps, og hvor meget Vandaks og Bukkeblad besværliggjorde dine lave, krumme Ben Svømningen, bringer du mig dog den tunge And hen til Baadens Side, saa jeg kan svinge jer begge om

Bord.

Altfor langt ude var Haren, og saa skød dog baade Kammeraten og jeg; du farer hidsigt af Sted bagefter den og bliver saa længe væk, at jeg ved det, bombesikkert, du har den dog, og rigtigt, ovre paa Diget sidder du og slikker dig om Munden, og nede i Grøften ligger Morten, nuffet ind i den evige Søvn.

Men Rævene er jo dit Livs Bedrifter. Hvad enten de laa *over* Fyrrens Rod eller *under* den, fik de ikke Lov til at ligge. Langt bedre end Støverne var du i Smaaplantagerne; de store Hunde drev Mikkell for hurtigt ud; dit skingrende Gnæll kunde sno sig i Timevis mellem Bakker og Træer. Kan du huske den lille Frøken i Klitplantagen, der ikke regnede dig for noget og vendte sig om og snærrede ad dig ude paa Vejen, 2 Sekunder før Haglene bestrøg den? Kan du huske Hanræven, du vistnok forstyrrede midt i Parringen, saa han røg paa dig imellem Træerne og for en Gangs Skyld naaede at forbløffe dig? Kan du huske vor første Ræv, ude i Torsted? I Timevis holdt du Hus i Graven, og jeg stod vantro og forholdsvis uinteresseret, til hun pludselig gled ud af Jorden 4 Alen fra mig? Kan du huske - ja, selvfølgelig kan du det; jeg har jo tit lagt Mærke til, hvor meget bedre din Hukommelse er end min. Skrappere og skrappere blev du for hvert nyt Tilfælde; dine Øren hænger i Frynser nu, og Tænder er brækket ud af din Kæbe; som Carl Lund kendte du efterhaanden kun til at overgaas af dig selv. Mange Gange snart har du præsteret at komme til mig og melde med Logren og Spring, at i Dag er han hjemme, og naar jeg saa i Trav fulgte din Galop, var det jo rigtigt: Dér sad Mikkell inde i Jorden, og du og jeg fik ham fat.

Men de fik jo Hævn over dig, lille Gravmand, de Herrer Mikler og Brokke og Mortener; du hadede Biler med samme Hensynsløshed og Lidenskab som du forfulgte dem. Der laa du saa for mine Øjne med knækket Ryg; Blodet pulsede ud ad dig, og du skreg og bed om dig i Smerte, Bagkroppen var lam. Jeg kørte dig til Dyrslægen, og han lagde dig i en Kurv i sin Kælder. Aldrig vil jeg glemme dine Øjne, da jeg bød dig Farvel; saa inderligt saa du op i mine; der skulde ikke Fantasi til for at læse i dit Blik: "Tak for den Tid, vi har kendt hinanden; nu ses vi jo saa ikke mere." Men da jeg kom næste Morgen, hørte jeg din Hales Klappen mod Kurven (Halen var det eneste paa din Bagkrop, der ikke var lammet); med din prægtige Livsvilje, din fabelagtige Energi slæbte du dig rundt med Bagbenene hængende livløse efter dig; du vilde leve, du vilde komme dig. Og Dyrslægen sagde: Saa længe den kan logre, er der Haab. Og du kom dig virkelig; nu er det tre Fjerdingsaar siden; vel gaar du lidt slingrende, vel har du en Bule paa Ryggen, vel kan du kun vinde op ad den mindst stejle af Loftstrapperne, men dog stod du dig som en Helt gennem Vinteren, sad i Rævesaks i Klitterne, blev med Besvær befriet og gik i Grav igen, tumlede en gammel Brok ind i Døden ude i Ølstrup og gravede egenfodet en anskudt Kæmperæv ud af en ukendt Grav i Vedersø, bed den ihjel og slæbte den op og kom og hentede mig: Værsearti, der er serveret!

Men forrige Torsdag Nat var du ude. Det var vel ikke paa Tøsesjøv? En Hund efter Pigerne har du jo været alle Dage. Og Fredag Nat vækkede du mig med saa langtrukken en Tuden, at jeg maatte staa op og skamme dig ud. Hundetuden varsler Død, sagde de gamle. Du tog igen saa uhyggeligt fat; jeg troede, det var Kærestelængsel i den lune Forsommer-

nat, men nu forstaar jeg, at det var nok dit eget Dødskvad, du sang. Søndag Formiddag spadserede vi en Tur i Torsted; pludselig saa jeg, det kneb for dig at følge med; hvad i Alverden skulde det betyde? Sikke skumlende og forsagt du gik! Saa løftede vi dig op og bar dig, og inden vi kom hjem, var din Bagkrop fuldstændigt lam; ogsaa Halen denne Gang. Vild af Smerte blev du op ad Dagen, naar man rørte ved dig. Det er du ikke mere, du har det helt godt nu, spidser Øren, naar en Bil kører ind i Gaarden, gøer hvast, naar du hører Postens Stemme, slæber dig rundt, med din Bagkrop, som var den en Sæk, der var bundet til dig, men vil rundt, vil komme dig. Men nu er der gaaet 8 Dage, og endnu ikke en Trækning i Ben eller Hale, og vel vil du gerne spise, men ingenting kan du komme ordentlig af med igen, og du begynder at faa Saar paa Indersiden af Laarene, trods al Slikken og Paapasselighed; saa bliver det nok det bedste, at vi to gaar os en Jagttur sammen for sidste Gang.

”Bare en Hund”, er der Mennesker, der siger. Er det ”bare”, at et andet Liv har sluttet sig til mit, at en Hale klapper i Gulvet af Glæde ved at høre min Stemme, at en Snude fortroligt stikker sig ind i min Haand, at to Øjne røber mig Verdener af Tillid og Hengivenhed? Hvad er Venskab andet end at to har nogle Interesser fælles og Minder sammen, ”forstaar” hinanden, er lykkelige i hinandens Selskab? Jeg skammer mig ikke over de Taarer, der bryder paa, naar jeg siger Farvel til min Hund.

Saa giver jeg dig dit Afskedsmaaltid, en hel Steg sætter du til Livs og ovenpaa endda en Portion af din Yndlingsspise, Leverpostej. Og du piber af Smerte og Lykke, da jeg trækker i Støvlerne og rækker efter Bøssen; jeg kaster et Blik ud i Haven, Grøften med det rindende Vand, hvor du tit ivrigt dansende har hvirvlet en Sneppe op; til al Slags Jagt var du tjenlig. Endnu en Gang opfatter jeg Livet med dine Sanser, det brune Løv fra i Fjor, det nys udsprungne blændende grønne fra i Forgaars, Smuthullerne i Hegn og Diger, hele den Verden, vi to kender saa godt.

Jeg har dig i min Arm, og vi gaar ud i Marken sammen. Ænderne rabber op i Søen, og æ Havbjerge sender os en Hilsen fra Klitrævene. En Fasan buldrer op, og du stønner og vil løs og efter den. Inde i Plantagen drejer du Snudespidsen vejrende og vil ned i Rævegraven, jager Hovedet langt ind og haler til med Forlabberne, saa jeg maa holde haardt i de lamme Bagben, for at du ikke hjælpeløs skal møde din livsfriske Fjende, luende af Kamplyst som du er endnu i din sidste jammerfulde Stund. Saa bærer jeg dig hen til Korsvejen, hvor jeg de hundrede Gange har staaet og ventet paa, hvad du fandt derinde i Fyrrefilteret og vilde skingre ud foran mine Øjne i Dag, Duerne kurrer af Foraarsfryd i Trætoppene, Kragerne hejser sig op mod Himlen og haaner os, jeg skyder Bøssen af ud i Luften, du giver et Jagtskrig fra dig og tumler rundt for at finde Byttet; med Ryggen til mig sætter du i en kummerlig Forbensgalop ind mellem Træerne for at finde det anskudte, tro i dit Kald ind i Døden.

Kaj Munk.